Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 11 listopada 1935 r. 1379.

Treść numeru:

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. KORESPONDENCJA GUSTAJNISA W SPRAWIE POLSKO-NIEMIECKIEGO PAKTU HANDLOWEGO. "L.Aidas" Nr.268 z 9.XI.1935 r. Kolejna korespondencja W.Gustjanisa p.t. "Nareszcie Polacy podpisali z Niemcami układ handlowy".Streszczenie:

W stosunkach polsko-niemieckich wysuwało się na pierwszy plan politykę, a dopiero później ekonomję. Stosunki handlowe trudniej jest ułożyć aniżeli polityczne. Dopiero po długich i ciężkich rokowaniach w Berlinie i Warszawie stosunki gospodarcze między obu krajami zostały uregulowane. Podpisano mianowicie umowę handlową na przeciąg jednego roku.-

W Warszawie odnosi się wrażenie, że z umowy tej więcej korzyści będą mieli Niemcy, którzy za swe wyroby przemysłowe otrzymają z Polski tanie produkty spożywcze, a więc nie wydadzą ani złota, ani dewiz. /A-8/39 /. P.

2/. KORESPONDENCJA "LIETUVOS ŽINIOS" O NOWYM RZĄDZIE POLSKIM. "L.Žinios" Nr. 255 z 7.XI.1935 r. Korespondencja Cezarego Petrauskasa p.t. "Pogrzeb sanacji".Streszczenie:

Dnia 30 października zlikwidowany został jeden z najważniejszych szczątków dyktatury B.B.W.R., czyli sanacja. Dyktatura topnieje wobec zdrowej opinji społeczeństwa polskiego. Za rządów sanacyjnych cały kraj był objęty siecią karteli i syndykatów, na których czele stali wpływowi ludzie z sanacji. Korupcja nie miała granic. Prasa opozycyjna doznawała prześladowania.

Obecnie sanacja została wykreślona spośród żyjących. Inaczej być nie mogło. Kościałkowski liczy się z opinją całego kraju. Po pogrzebie sanacji życie Polski,jakby po burzy,znowu przybierze formy demokratyczne. /A-8/29/. P.

3/. PISMO ŁOTEWSKIE O STOSUNKACH POLSKO-LITEWSKICH I LITEWSKO-NIEMIECKICH. Prasa ryska z 8.XI.1935 r. zamieszcza urywki artykułu pisma łotewskiego "Rits":

Łotewska półurzędówka "Rits" w liście swego korespondenta z Kowna pisze m.in.: "Berlin rozumie, że w razie dojścia do porozumienia między Litwą a Polską niemieckie represje przeciwko Litwie w znacznym stopniu straciłyby swoją siłę, ponieważ Litwa mogłaby wówczas swój tranzyt i całą komunikację kierować przez Polskę. Ze porozumienie to nastąpi, w to nikt tutaj już nie wątpi. Można z pewnością powiedzieć, że dzięki nowemu polskiemu premjerowi do Nowego Roku między Litwą a Polską zostaną ustalone normalne stosunki. W takich okolicznościach dla Niemiec, jak tu sądzą, byłoby bardziej pożądanem porozumienie z Litwą, aniżeli kontynuowanie dotychczasowych gospodarczych i politycznych represyj. W sprawie tego porozumienia toczą się obecnie bardzo ważne dyplomatyczne rokowania między Kownem a Berlinem"-

Na innem miejscu ten sam korespondent donosi, iż poseł niemiecki dr.Zechlin, który ostatniemi czasy był rzadkim gościem w litewskiem M-stwie Spraw Zagranicznych, teraz tam znów często zjawia się z uśmiechem na ustach. Jak mówią, w kierowniczych kołach, ta dyplomatyczna aktywność oznacza, iż Niemcy doszły do zrozumienia, że teraz można rozmawiać o ustaleniu "modus vivendi" między temi dwoma sąsiadami. /A-11/.

K r o n i k a .

4/. BAŁTYCKA KONFERENCJA PRAWNIKÓW. Prasa ryska z 9.XI. 1935 r.: 14-16 listopada odbędzie się w Kownie bałtycka konferencja prawników. Ze strony Litwy wezmą w niej udział: prezes Trybunału Najwyższego Ciplijauskas, jego zastępca prof.Zalkauskas, sędzia Donauskas oraz p.Raczkauskas. Na konferencji rozpatrywane będą sprawy uzgodnienia prawa wekslowego i czekowego, prawa kryminalnego i t.p. Konferencję zainauguruje min.Sprawiedliwości Szylingas.

5/. DELEGACJE AKADEMICKIE DO ŁOTWY I ESTONJI. Prasa ryska z 9.XI.1935 r.: W tych dniach udali się do Rygi i Dorpatu delegaci litewskiej korporacji "Fraternitas Baltiensis". Wezmą oni udział w uroczystościach akademickich we wspomnianych miastach./K/

6/. RZEKOMA DYMISJA MIN.BECKA W UJĘCIU "MUSU VILNIUS". "M.Vilnius" z 1.XI.1935 r.: Ostra krytyka polityki ministra Becka stosowana przez prasę opozycyjną w Polsce, pozwala się domyślać,iż Beck będzie musiał ustąpić i że polska polityka zagraniczna ulegnie zmianie. Niewiadomo narazie kto będzie następcą Becka. Przypuszczają jednak, iż będzie to osoba pochądzacą z Litwy. /A-8/39/. P.

7/. ŁOTEWSKI NUMER "KARYSA". Prasa ryska z 11.XI.1935 r.: W związku z bliskiem świętem narodowem Łotwy ostatni numer organu armji litewskiej "Karysa" poświęcony został Łotwie. /A-7/.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

8/. "LIETUVOS AIDAS" O LIKWIDACJI PARTYJ OPOZYCYJNYCH. "L. Aidas" Nr. 264 z 7.XI.1935 r. Art.p.t. "Kres "demokracji" partyjnej".Streszczenie:

Wiadomość o zawieszeniu działalności rozpolitykowanych partyj ludowców i chadeków została powitana przez państwowo nastawione społeczeństwo z zadowoleniem.

Zarówno ludowcy jak krikszczioniowie dobrze wiedzieli,że budzą niepokój wśród rolników i osłabiają przez to odporność kraju. Pomimo tego kierownictwa obu partyj nie potępiły tego podburzania, i nie odgraniczyły się od wrogów Litwy nawet wtedy, gdy państwowo nastanione społeczeństwo zwróciło na to ich uwagę. Ponadto ludowcy i krikszczioniowie chcieli wyzyskać trudną sytuację państwa litewskiego dla swej agitacji partyjnej. Wykazano dokumentalnie, że jedni i drudzy dążyli wraz z wrogami państwa litewskiego do zbuntowania rolników przeciwko rządowi narodowemu by następnie prowadzić anarchistyczną, zgubną dla narodu lit., politykę. Krocząc ręka w rękę z komunistami ludowcy i chrz.-demokraci rozpolitykowali się do tego stopnia, że zaczęli potajemnie szerzyć różne odezwy z fałszami, budząc w kraju niepokój, a tem samem przeszkadzając rządowi narodowemu w walce z trudnościami gospodarczemi.

Fala oszczerstw jaka rozeszła się po Litwie była w znacznej mierze dziełem ludowców i chrześcijańskiej demokracji.

Z chwilą zawieszenia działalności obu partyj kończy się okres życia litewskiego, w którem ze względów partyjnych wolno jeszcze było publicznie wnosić rozłam wśród społeczeństw i zmniejszać jego odporność. Odtąd Litwa ostatecznie się odżegnywuje od resztek partyjnej demokracji, składając je do archiwum historycznego. Na ich miejsce wysuwa się sztandar jednolitego narodu. /C-6/5/.

K r o n i k a .

9/. DZIAŁALNOŚĆ ANTYPAŃSTWOWYCH ŻYWIOŁÓW W UJĘCIU "L.AID." "L.Aidas" z 7.XI.1935 r.: Ostatnio na Litwie wzmogła się działalność antypaństwowych żywiołów, szukających poparcia zagranicą. O tem, że jest to sprawka wrogów zagranicznych świadczą odezwy drukowane w Wilnie w drukarni "Zorza" , gdzie się drukuje "Kurjer Wileński". Odezwy te rozsyła się następnie przez Łotwy, Niemcy i linję administracyjną poszczególnym osobom i instytucjom na Litwie. W odezwach tych oczernia się przy pomocy różnych fałszów ministrów lit. zachęca się ludność do niepłacenia podatków i t.p. Do tego dochodzi jeszcze zgubna akcja komunistów. /C-6/5/.

10/. WSPÓŁPRACA LUDOWCÓW I KOMUNISTÓW W UJĘCIU "ELTY". Prasa ryska z 9.XI.1935 r.: Jak podaje Elta, partja laudininków oddawna już prowadziła działalność na szkodę interesów państwa. Przejawiło się to szczególnie w czasie rozruchów włościańskich. Jak się okazało, centralny komitet laudininków posyłał do miejscowości objętych rozruchami i strajkami swych przedstawicieli,okazywał poparcie ofiarom strajków i rozpowszechniał proklamacje skierowane przeciwko rządowi. W wielu miejscowościach ludowcy szli ręka w rękę z komunistami i założyli "front antyfaszystowki"

Chrześcijańscy demokraci również dążyli do wyzyskania wewnętrznych trudności Litwy. Z ich inicjatywy wręczono Prezydentowi Państwa memorjał, który następnie w licznych odbitkach rozesłało w celach propagandy politycznej wielu osobom i nieistniejącym oddziałom chrześcijańskiej demokracji.-

Gdy władze zebrały dostateczną ilość materjałów obciążających i ustaliły, że obie partje dążą do wywołania rozruchów, M.S.W. zwróciło się do komendanta m.Kowna i powiatu , który opierając się na ustawie o obronie kraju, zamknął obie partje na cały czas istnienia stanu wojennego.

11/. SPRAWA CENZURY PAŃSTWOWEJ. Prasa ryska z 7.XI.1935 r.: Cenzura prasy ma być zlecona Departamentowi Bezpieczeństwa lub Departamentowi Administracyjnemu M-stwa Spraw Wewnętrznych. Sprawa ta ma się wyjaśnić w najbliższych dniach. /C-18/1/.

12/. LICZBA RADJOODBIORNIKÓW NA LITWIE. Prasa ryska z 7.XI.1935 r.: Obecnie na Litwie jest zarejestrowanych 24.075 radjoaparatów w tem: 7.236 - detektorowych, 4.120 - z akumulatorami i 12.719 - włączonych do sieci elektrycznej. W początkach roku bież. było radjoodbiorników 20.204. /B-10/3/.

13/. DOKOŁA ZJAZDU DELEGATÓW TAUTININKÓW. "L.Žinios" z 8.XI.1935 r.: Pisma donoszą, że w ustawie prasowej, chociaż została już przyjęta przez Gabinet Ministrów, będą jednak poczynione zmiany Mianowicie w samej ustawie mają być ściśle wymienione kary, jakie będą wymierzane za wykroczenia przeciw tej ustawie. Ustawy:prasowa o organizacjach mają być rozpatrzone przez zjazd przedstawicieli powiatów i rejonów zw. narodowców, który się odbędzie w Kownie dnia 12 b.m. /C-6/6/.

14/. NOWY KONSUL LITEWSKI W NOWYM YORKU. "L.Žinios" z 8.XI.1935 r.: Pisma podają, że kandydatura dotychczasowego dyrektora Departamentu Ekonomicznego Kuzminskasa jest wysuwana na stanowisko generalnego konsula w New-Yorku. /C-16/1/. P .

15/. REZOLUCJA "MŁODEJ LITWY" A STUDENCI-NARODOWCY. Prasa ryska z 8.XI.1935 r.: Zgromadzenie korporacji studentów-narodowców "Neo-Lithuania" uchwali również przyjąć uchwały powzięte na zjeździe "Młodej Litwy". /C-6/6/.

16/. SKARGA ZAWIESZONYCH STRONNICTW OPOZYCYJNYCH. "L.Žin." z 9.XI.1935 r.: Dnia 7 listopada r.b. odbyły się posiedzenia centralnych komitetów zawieszonych partyj: ludowców i chrz.-demokracji. Centralne komitety uchwaliły na postanowienie komendanta wnieść skargę do ministra Obrony Kraju. Skargę złożą: prezes centralnego komitetu partji ludowców adw.Śleżewiczius oraz prezes centralnego komitetu partji chrz.-demokracji dr.Bistras. /C-4/3/. P.

17. ZMIANY PERSONALNE W DEPARTAMENCIE HANDLU. "Rytas" z 7.XI.1935 r.: Dnia 6 listopada p.Danta objął kierownictwo wydziału Handlu w Departamencie Handlowym. Min.Skarbu. Dotychczas stanowisko to zajmował p.Garszwa. /C-16/1 /.

18/. ORGANIZACJA EWANGELIKÓW-LUTERAN. "L.Aidas" z 9.XI. 1935 r.: Dnia 8 listopada prezes Zw.Ewangelików-Luteran Litwinów dr.Stawajtis udzielił wywiadu prasowego, w którym m.in. oświadczył, że litewscy ewangelicy-luteranie postanowili stworzyć jeden związek. /C-22/5/. P.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W LITWIE.

K r o n i k a .

19/. KARY ZA NIEPOSYŁANIE DZIECI POLSKICH DO SZKÓŁ LITEWSKICH. Prasa kowieńska z 8.XI.1935 r.: 27.VII zarząd "Pochodni" złożył podanie o zatwierdzenie nauczyciela polskiej szkoły w Bobtach. Zatwierdzony został dopiero 5.X.1935 r. Pierwszego września miejscowa nauczycielka lit. rozesłała zawiadomienia rodzicom, żeby posyłali swe dzieci do szkoły lit. Po powtórnem rozesłaniu zawiadomień zostały sporządzone protokóły, na mocy których sąd skazał 8.XI r.b. Korewę Szymona, Nowickiego Wacława i Urniaża Antoniego ze wsi Urniaże gm.bobtowskiej, na grzywnę po 50 lt. z zamianą na 5 dni aresztu.

x